

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у листопаді-грудні 2017 р.

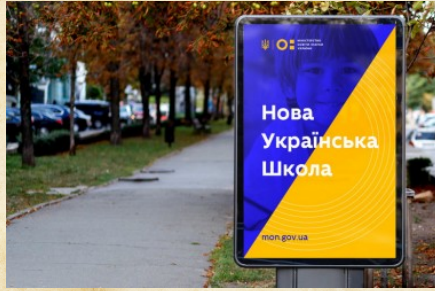

Укладач:

Годецька Т. І.
*наукового співробітника відділу
наукової реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти ДНПБ
України ім. В. О. Сухомлинського*

У листопаді-грудні 2017 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

НОВИЙ МЕДІА-ОБРАЗ МОН

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 43 від 6 листопада
2017 р., с. 2;

- сайту «Osvita.ua»:

<https://osvita.ua/news/57813/>

Колегія Міністерства освіти і науки ухвалила рішення про затвердження комунікаційної стратегії відомства на 2017-2020 роки. Мета стратегії — підвищити рівень довіри громадян до дій МОН, зміцнити підтримку реформ, трансформувати традиційну інформаційно-роз'яснювальну роботу та перетворити її на комунікаційну.

«Зміни неможливо втілити без підтримки людей. Щоб донести ідеї реформи, міністерство більше не може (і не хоче) спілкуватись формально і зверху, як колись. Нова система комунікацій потребує нових символів і нового дизайну – сучасного, відкритого та цілісного», – зазначають у МОН.

У відомстві також зазначають, що до сьогодні МОН було позбавлене єдиного стилю. Не були зафіксовані ані кольорова гама, ані шрифти, ані правила розміщення. Також не існувало єдиного офіційного логотипу міністерства і одночасно використовувались декілька неофіційних.

«Саме тому було розроблено цілісний комплекс візуальних рішень – від нового логотипу та затвердженого шрифту до можливого дизайну комунікаційних кампаній та презентаційної продукції», – наголошують у відомстві.

Івана Коберник радник міністра освіти і науки повідомила: «Під час роботи над створенням стратегії було опрацьовано чимало соціологічних та аналітичних матеріалів, які показали: в суспільстві не сформований стійкий фундамент для підтримки реформ. Тому головна стратегічна мета – підвищити усвідомлення ролі освіти в суспільстві, сформувані запит на реформу серед усіх цільових груп, запропонувати суспільству мету/місію української освіти. Виходячи з цієї мети, були сформовані завдання – реформувати «образ» МОН, спланувати комунікаційні заходи за чотирма пріоритетами міністерства, визначеними в середньостроковій програмі уряду». Також у межах комунікаційної стратегії розроблено концепцію нової візуальної ідентичності МОН України.

ПІДНЯТО ПИТАННЯ ЩОДО ОПУБЛІКУВАННЯ СТАТЕЙ НАУКОВЦІВ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 46-47

від 15–22 листопада 2017 р., с.5.

Серед першочергових завдань, що стоять перед українським суспільством є проведення реформ в галузі освіти, зазначив прем'єр-міністр Володимир Гройсман, виступаючи на молодіжному форумі в Києві. В ході обговорення проблематики, пов'язаної з реорганізацією нашої освіти, в місцевих і центральних ЗМІ ще з'явиться чимало публікацій. Адже освіта – це та сфера життя, яка зачіпає майже кожен сім'ю і мільйони людей.

Володимир Гройсман зупинився на одному аспекті порушеної теми: «Він пов'язаний з тими невідповідностями, з якими стикаються численні педагогічні працівники шкіл і вузів у своїй практичній роботі і науково-дослідницької діяльності. В даний час за діючими положеннями, затвердженими Міністерством освіти України, при оцінці творчої активності педагогічних працівників та наукового рівня їх публікацій враховуються тільки ті статті, які були опубліковані в обумовлених наукових журналах і спеціальних виданнях. І зовсім не беруться до уваги матеріали, опубліковані в місцевих і центральних газетах, журналах та інших ЗМІ. Хоча тираж багатьох відомчих наукових журналів найчастіше не перевищує сотні примірників, а газети розходяться десятками тисяч. З особистого досвіду переконався: матеріали, опубліковані в таких наукових журналах, найчастіше проходять безслідно. Відгуки на них – явище рідкісне. А ось після публікацій в газетах йдуть дзвінки, надходять відгуки та зауваження від багатьох читачів... Психолого-педагогічні та соціальні науки завжди мали важливе суспільне значення. Вони зачіпають інтереси широких кіл населення. Згадаймо наукові долі і діяльність таких видатних вчених-педагогів як Макаренко, або Сухомлинський. Їх новаторські ідеї в галузі навчання, психології та виховання були вперше висвітлені і знайшли визнання завдяки публікаціям в засобах масової інформації. Визнання академічних установ, вчених і наукові звання прийшли до них пізніше».

Дуже важливо, щоб при реалізації реформ в освіті не повторювалися помилки колишніх часів, – наголошує прем'єр-міністр. Потрібно правильно і своєчасно вловлювати пульс часу дозволять публікації по психолого-педагогічній тематики не тільки в науковій, але і в масовій пресі. Добре, що сучасна українська школа взяла орієнтацію на позитивний досвід європейських країн. Але реалізуючи цю тенденцію не можна сліпо копіювати діючі там положення та інструкції. У нас же, на жаль, чиновники міністерства освіти йдуть саме таким шляхом. Володимир Гройсман акцентував увагу до чого це може призвести з такої конкретної ситуації: «Одна з моїх колег, успішно закінчила наш вуз і аспірантуру. Як педагога її

люблять і поважають студенти за творче ставлення до своїх лекцій, слухачам. Яюсь під час розмови поцікавився, як у неї просуваються справи з підготовкою кандидатської дисертації. І почув, що вже більше двох років вона у неї лежить готової. Але Міністерство освіти і вища атестаційна комісія України весь час змінюють вимоги до дисертаційним роботам. Збільшується кількість обов'язкових публікацій, які повинен мати претендент, який виносить свою роботу на захист. А з недавніх пір було включено вимогу про обов'язкову наявність кількох публікацій на іноземній мові в зарубіжних виданнях. Я підготувала статтю англійською, поділилася зі мною викладачка, послала в журнал. Мені відповіли: зміст матеріалу викликав інтерес у редакції, але для його публікації необхідна передоплата в сумі 800 доларів...

Ймовірно така сума у зарубіжних педагогів не викликає особливих труднощів і здивувань. Але для наших вчителів і викладачів, при їх нинішніх заробітних платах, вона – непідйомна. І, значить, підготовленої до захисту дисертації припадати пиллом ще не один рік, поки будуть накопичені необхідні кошти. Тим більше, що потрібно не одна публікація, а декілька. В подібній ситуації в Україні опинилися тисячі претендентів. Ось до чого призводить сліпе копіювання зарубіжного досвіду. Крім того, всі організаційні питання з виданням рефератів, їх рецензування, оплатою членів наукової ради тощо претендентам тепер доводиться вирішувати за свій рахунок. Так як кошти на такі витрати в бюджетах українських ВНЗ не передбачені».

Прем'єр-міністр наголошує на необхідності враховувати, що не всі підходи, які використовуються в європейських країнах, підходять для реалізації в Україні. Західні країни знаходяться на іншому більш високому рівні розвитку суспільства. У нас же часто, особливо в освіті, при прийнятті управлінських рішень керуються не здоровим глуздом, а затвердженими інструкціями, – зазначив Гройсман. Немає сумнівів, що широке обговорення в засобах масової інформації в ході проведення педагогічної реформи подібних «тонкощів» з реального життя працівників шкіл і вузів і сприятиме підвищенню ефективності розроблюваних і реалізованих нововведень.

ПРОБНЕ ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 43 від 6 листопада 2017 р., с. 2;
- офіційного сайту Українського центру оцінювання якості освіти: <http://testportal.gov.ua/tag/probne-zno-2018/>

Згідно Наказу Українського центру оцінювання якості освіти №150 від 13 жовтня 2017 року «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році» затверджено зокрема:

Календарний план підготовки та проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання в 2018 році.

Пробне зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури відбудеться 24 березня, з історії України, математики, біології, географії, фізики, хімії, англійської, іспанської, німецької, французької мов – 31 березня. У день проведення пробного тестування кожен зареєстрований учасник може скласти тест з одного навчального предмета.

Реєстрація для участі в пробному ЗНО триватиме з 9 до 31 січня 2018 року. Зареєструватися можна буде на сайтах регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Результати пробного ЗНО для осіб, які введуть свої відповіді до спеціального сервісу, будуть оприлюднені на інформаційних сторінках 30 березня – з української мови і літератури, з інших предметів – 6 квітня.

Участь у пробному тестуванні дасть можливість відчувати атмосферу зовнішнього незалежного оцінювання та дізнатися про всі етапи його проведення.

Учасники пробного зовнішнього незалежного оцінювання мають можливість:

- ознайомитися з процедурою та зразками тестів, що відповідають вимогам програм ЗНО, характеристикам і структурі сертифікаційних робіт зовнішнього незалежного оцінювання 2018 року;

- виконати пробний тест і попрактикуватися в заповненні бланків відповідей;

- завчасно ознайомитися з організацією роботи пункту проведення зовнішнього незалежного оцінювання;

- навчитись ефективно розподіляти час на виконання тесту;

- отримати правильні відповіді та дізнатися результат тестування;

- оцінити власний ступінь готовності до проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

Участь у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні є платною послугою. Докладніше про проходження пробного тестування, у тому числі про вартість, можна дізнатися на сайтах [регіональних центрів оцінювання якості освіти](#).

ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОЇ КОМПАНІЇ І ЗНО 2017 РОКУ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 43 від 6 листопада 2017 р., с. 2;

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 44 від 13 листопада 2017 р., с. 1,5;

- офіційного сайту Українського центру

оцінювання якості освіти:

<http://testportal.gov.ua/2017/10/31/uchyteli-zmozhut-proanalizuvaty-yak-vykonuyut-zavdannya-zno-yihni-uchni>

На черговому засіданні колегії Міністерства освіти і науки було розглянуто нагальні питання, зокрема підсумки проведення вступної кампанії і зовнішнього незалежного оцінювання 2017 року, навчальні програми з фізики й астрономії для учнів 10-11 класів і видання підручників для профтехосвіти.

Олег Шаров директор департаменту вищої освіти МОН наголосив, що основною проблемою вступної кампанії – 2017 була навіть не ситуація з ЄДЕБО, не економічні негаразди, а вкрай несприятлива демографічна ситуація: чисельність випускників старшої школи досягла історичного мінімуму за останні сімдесят років і склала близько 202,6 тисячі осіб (на 4,3%, або 8,7 тисячі осіб, менше від минулорічної). Кількість випускників 11-х класів у 2017 році склала лише 30 — 40% від можливостей прийому вступників до існуючої мережі університетів, академій та інститутів (і це без урахування коледжів, технікумів та професійно-технічних навчальних закладів і потреби в їх випускниках). Як зауважив Олег Шаров, надалі очікується стабілізація демографічної ситуації з випускниками старшої школи в окремих регіонах з 2018-го, по країні в цілому – з 2019 року. При цьому наступне зростання буде повільним, непевним і недостатнім для компенсації тривалого демографічного спаду.

Директор департаменту наголосив, що з наступного року абітурієнти зможуть використовувати сертифікати ЗНО 2016 – 2018 років з усіх предметів, окрім іноземної мови, з якої можна буде використати сертифікат зразка 2018 року – через суттєві зміни у технології складання цього іспиту.

Також Вадим Карандій зосередив увагу на тому, що 49,1% випускників отримали оцінки достатнього та високого рівнів навчальних досягнень із математики, що на 2,6% більше, ніж у минулому році. З історії України цей показник становить 39,1%, що на 4,1% більше від минулорічного. Він наголосив, що традиційно спостерігається велика різниця в результатах у розрізі різних регіонів, сільських і міських шкіл, а також типів навчальних закладів.

Вадим Карандій вважає правильним кроком повернення до фіксованого переліку конкурсних предметів при вступі до ВНЗ, адже в результаті того, що виші не встановлювали предмети, які абітурієнти складають гірше, на ці предмети починали звертати менше уваги в навчальних закладах.

Фахівці Українського центру оцінювання якості освіти сподіваються, що надані матеріали допоможуть педагогічним працівникам проаналізувати рівень засвоєння учнями навчального матеріалу з відповідної теми та скоригувати процес викладання навчальних предметів.

ДОСТУП ДО БАЗ ДАНИХ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 43 від
6 листопада 2017 р., с. 4;

- офіційного веб-сайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-10-28-ponad-100-ukrayinskix-vishiv-ta-naukovix-ustanov-mon-otrimali-dostup-do-scopus-ta-web-of-science/>

До міжнародних наукових баз даних за кошти держбюджету МОН України забезпечило підключення понад 100 українських вишів та наукових установ МОН. Зокрема, 68 закладів отримали доступ до бази Scopus, а 64 – до Web of Science. Їх повний перелік можна переглянути за [посиланням](#).

Оскільки підключення проходило через Державну науково-технічну бібліотеку, це дозволило як гуртовому покупцеві знизити вартість передплати.

Директор департаменту науково-технічного розвитку МОН Дмитро Чеберкус розповів: «В Україні досі лише одиниці з найбільших ВНЗ могли дозволити собі доступ до цих ресурсів власним коштом. МОН вирішило змінити цю ситуацію і фінансово підтримати централізовану передплату, щоб дати змогу якомога більшій кількості вчених користуватись такими базами даних. Найпопулярнішими в науковому світі є Web of Science та Scopus, які стали не просто базами наукових видань і публікацій, а інформаційними платформами, які мають багато додаткових корисних аналітичних сервісів. Це дійсно потрібні науковцям якісні ресурси пошуку та аналізу інформації».

Очільник департаменту відзначив: «Ми виходили з необхідності охопити доступом якнайбільшу кількість науковців – студентів, аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників. І, щоб максимально розширити аудиторію користувачів, встановили особливу додаткову умову. Установа, що отримала доступ, зобов'язана надавати його у комп'ютерних залах своїх бібліотек всім бажаючим – незалежно від того, які установи та заклади вони представляють. У підсумку нам вдалося охопити майже всю країну: в кожному обласному центрі, а також таких містах, як Маріуполь, Кривий Ріг, Кременчук, Мелітополь, є доступ до обох баз даних».

Він додав, що окрім надання доступу компанії-постачальники послуг Elsevier (Scopus) та Clarivate Analytics (Web of Science) на прохання МОН погодилися проводити в Києві та регіонах семінари й тренінги. На них йтиметься про те, як підвищити публікаційну активність та якість наукових

статей, шукати наукові видання для публікацій, планувати наукову кар'єру. Додатково загадані компанії упорядкують в базах профілі українських вишів та наукових установ, що дозволить певною мірою підвищити їх рейтинги та видимість на світовій науковій карті.

МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ФОРУМ QUDWA 2017

За матеріалом:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 43 від 6 листопада
2017 р., с. 12–13;

- порталу «Освітня політика»:

<http://education-ua.org/ua/articles/1071-mizhnarodnij-osvitnij-forum-qudwa-2017-m-abu-dabi-ob-ednani-arabski-emirati-7-8-zhovtnya-2017-roku/>

Міжнародний освітній форум QUDWA 2017 відбувався 7-8 жовтня 2017 року в м. Абу-Дабі (Об'єднані Арабські Емірати). QUDWA в перекладі з арабської означає «приклад для наслідування».

Партнерами форуму стали: Міністерство освіти ОАЕ, Microsoft, Google for Education, OECD, Teach a Man to Fish, VARKEY Foundation, Teach for All та інші. Учасниками форуму були – учителі-новатори та передові освітні експерти. Масштаби події вражають: 1065 учасників з 80 країн світу, 80 спікерів, 90 сесій. Форум QUDWA 2017 проходив під гаслом «Навчання для майбутнього». Організатори форуму сподіваються, що він стане інкубатором для нових ідей та підходів до навчання, які поширюватимуться в усьому світі завдяки міжнародній спільноті учасників.

На форум з України було запрошено Ганну Дудіч як «Учителя-амбасадор Варкі» і фіналістку конкурсу Global Teacher Prize. За словами Г. Дудіч «Надзвичайно цікавими були як форма організації події, так і питання та теми, які висвітлювались. Програма форуму була розподілена за трьома ключовими напрямками: Ask (Запитай), Share (Поділись), Advance (Розвивайся), які передбачали різний рівень залучення учасників. Після пленарної частини одночасно відбувалися до семи різних за форматом і тематикою подій і кожен учасник форуму міг самостійно сформувати індивідуальну програму конференції відповідно до своїх професійних інтересів або предмету, який він викладає. Зробити це можна було використовуючи традиційну паперову програмку, або ж користуючись мобільним застосунком, розробленим спеціально для форуму.

До напрямку Ask (Запитай) відносились три типи сесій: Plenaries (пленарні виступи), Teacher Talk (учительські розмови), Meetthe Mentor (зустріч з ментором). Мета цієї частини форуму – мотивувати учителів до

подальшого обговорення питання необхідності змін в освіті майбутнього. Тут можна було почути виступи людей, які задають вектор сучасної освіти, таких як Андреас Шляйхер (розробник і куратор тесту PISA), Майкл Б Хорн (експерт зі змішаного навчання) та Рон Кларк (засновник Академії Рона Кларка, автор книжок з педагогіки і блискучий промовець, експерт по роботі з «важкими» учнями).

Вчителі найкраще вчаться один в одного і найбільш ефективний спосіб професійного розвитку - це обмін інноваційними ідеями, ресурсами та технологіями.

Сесії напрямку Share (Поділись) мали на меті забезпечити активний діалог і обмін думками між учасниками форуму. До цього напрямку відносились Inspirational Stories (історії, що надихають), Coffeehouse Sessions (сесії за кавою) та Building Bridges (будуємо мости).

Сесії напрямку Advance (Розвивайся) мали на меті розвиток навичок, необхідних педагогу, щоб рухатись вперед в умовах четвертої індустріальної революції. Також акцентувались особливості професійного розвитку вчителів та освіти майбутнього в умовах технологічного прогресу. До даного напрямку відносились Teacher Lab (учительська лабораторія) та Expert Masterclass (майстер-клас від експертів).

Teacher Lab (учительська лабораторія) – це воркшоп, де працюючи в міні групах, можна навчитись азам використання інноваційних освітніх технологій.

Expert Masterclass (майстер-клас від експертів) – це інтерактивні презентації від спеціалістів про те, як змінюється освітнє середовище і як учителям адаптуватись до цих змін і підвищити ефективність навчання.

Сесії були різними за формою проведення і тематикою, але їх всі об'єднувала одна наскрізна лінія: всі доповідачі намагались віднайти баланс між сучасними технологіями й тим, що робить людину ЛЮДИНОЮ – почуттям емпатії, громадянською відповідальністю і відчуттям прекрасного.

Дрю Катаока (Drue Kataoka), японська художниця, під час Майстер-класу «Навчаємо креативності: від STEM до STEAM», з метою підсилення міжпредметних зв'язків в навчальному процесі порадила використовувати «Правило 10%» – учителям природничо-математичних дисциплін кожен тему на 10% пов'язувати з гуманітарними предметами і мистецтвом, а учителям-гуманітаріям 10% теми виділяти на зв'язок з наукою. Така міжпредметна інтеграція допоможе учням осягнути цілісність, гармонійність і різнобарвність навколишнього світу. Як приклад гармонії мистецтва і науки, Дрю запропонувала ознайомитись з її роботами <http://www.drue.net/art-after-celestial-axe/>.

Під час виступу Андреас Шляйхер (Andreas Schleicher), розробник і куратор тесту PISA, сказав: The world no longer rewards us for what we know, but it rewards us for what we do with this knowledge – Світ більше не цінує, що ми знаємо, проте важливо, що ми вміємо робити з цим знанням. Якщо школа буде вимагати від учнів лише механічного запам'ятовування, учні стануть нічим не кращі за сучасні гаджети – лише носіями певної інформації. Тести PISA дозволяють не лише проаналізувати рівні навчальних досягнень учнів з

різних країн світу, а й зробити висновки про ефективність різних моделей освіти. Узагальнені висновки: ефективне навчання має базуватись на принципах точності й послідовності, необхідно пам'ятати про міжпредметні зв'язки, навчати учнів бачити проблему з різних боків, розкривати матеріал через проблемне/проектне навчання.

Спікери Ян Пітер аус дем Мур (Jan Peteraus dem Moore) та Карін Абі Акар (Carine Abi Akar) під час Майстер-класу на тему «Переосмислення ефективних навчальних стратегій» наголосили, що за результатами тестів PISA для більшої ефективності на початку вивчення будь-якої теми доцільно використовувати пояснювально-ілюстративні методи, а на подальших етапах – проблемно-пошукові.

Всесвітньо відома американська педагог-психолог, колишній учитель Мішель Борба (Dr. Michele Borba), під час зустрічі з ментором, наголосила, що в той час, коли технології займають все більше місця в повсякденному житті людини, коли ми все голосніше говоримо про штучний інтелект, вкрай важливою є місія вчителя-вихователя. Ми маємо приділити увагу вихованню емпатії. Емпатія, або співпереживання, значно зменшує расизм, образи, ненависть, жорстокість, агресію, стрес і песимізм – все те, від чого страждає сучасна молодь. Під час сесії Мішель Борба презентувала свою книгу *UnSelfie: Why Empathetic Kids Succeed in Our All-About-Me World*, на сторінках якої автор переконливо пояснює, чому діти, здатні до співпереживання, більш спроможні досягти успіху в нашому егоїстичному світі.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ДЛЯ ОСВІТЯН

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 45 від
20 листопада 2017 р., с. 11;
- офіційного сайту Інформаційно-
обчислювального центру КНУ імені
Тараса Шевченка:

<http://www.univ.kiev.ua/news/9158/>

- сайту українського громадського
проекту масових відкритих онлайн-
курсів «Prometheus»:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about

Нещодавно в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка відбулась науково-практична конференція «Критичне мислення для освітян», організована за сприяння Міністерства закордонних справ Чеської республіки в рамках програми Transition.

Сергій Горбачов, один з співавторів курсу «Критичне мислення для освітян», педагог, журналіст, редактор, медіааналітик й фахівець з видавничої справи наголосив, що саме критичне мислення має стати однією з

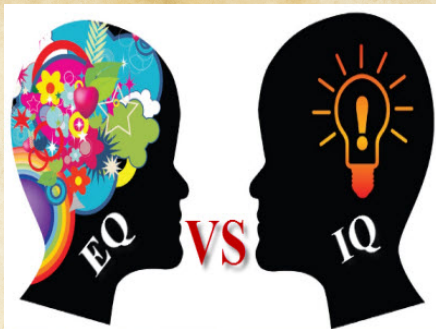
базових навичок для всіх учасників освітнього процесу. У ширшому ж контексті все українське суспільство, на думку Сергія Горбачова, має навчитися перевіряти будь-яку інформацію на достовірність, інакше в умовах ведення гібридної війни проти України завжди перебуватимемо в програшній ситуації.

Іван Примаченко, співзасновник цієї платформи масових відкритих інтернет-курсів, порадив учасникам конференції піддавати критичному переосмисленню будь-які свої дії та вчинки та нагадав, що саме ця навичка на Давоському форумі визнана другою за важливістю серед пріоритетів навіть на 2020 рік. Іван Примаченко наголосив, що критичне мислення – це комплекс навичок, що не залежить від рівня людського інтелекту, натомість потребує постійного вдосконалення.

Організатори заходу наголосили, що запропонований курс дозволить опанувати стратегії та процедури критичного мислення, що дасть змогу підвищити вашу особистісну ефективність та успішність ухвалених рішень. Ознайомлення з теорією та методикою навчання критичного мислення посилить вашу методологічну підготовку й сприятиме успішності вашої викладацької діяльності. Ви зможете цілеспрямовано моделювати емоції під час освітнього процесу, розробити власні методики навчання, засновані на теорії розвитку критичного мислення. [Реєстрацію на «Критичне мислення для освітян» уже відкрито](#), а скористатися освітніми матеріалами можливо в будь-який зручний час.

IQ В ПОРІВНЯННІ З EQ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 45 від 20 листопада
2017 р., с. 12;

- сайту «Народний оглядач»:

<https://www.ar25.org/article/iq-v-porivnyanni-z-eq-shcho-vazhlyvishe-v-uspishniy-karyeri.html/>;

- сайту «Чернівецький промінь»:

<http://promin.cv.ua/2015/12/04/na-ted-konferentsii-u-chernivtsiakh-dilytymut-novatorskymy-ideiamy.html>

Нещодавній виступ Владислава Качура вчителя англійської і німецької мов КЗ «НВК: ЗОШ I–III ступенів-гімназія №6 Вінницької міської ради», фіналіста конкурсу Global Teacher Prize Ukraine на конференції «TEDxChernivtsi»¹ у Чернівцях був присвячений холистичному підходу в освіті: «Що важливіше – IQ чи EQ, емоційний інтелект? Дослідження доводять, що найуспішнішими є люди з високим емоційним інтелектом. Якщо учневі не подобається предмет – через негативні емоції у нього

блокується здатність до навчання. Основний принцип холістичного підходу – розвиток як когнітивної, так і емоційної сфери».

Емоційний фактор EQ або емоційний інтелект повністю відрізняється від коефіцієнта інтелекту IQ. EQ може бути визначена як здатність або компетенції розпізнавати, розуміти, обробляти і керувати емоціями в собі і інших. Високий EQ люди дуже обізнані про свої власні емоції і як їх емоції впливають на інших людей, щоб налаштувати його в позитивному ключі. Крім того, вони можуть підібрати інші люди емоції, щоб належним чином реагувати і поліпшити відносини.

Владислав наголошує: «Надзвичайно важливо у школі розвивати емоційний інтелект, оскільки він є основою для академічної успішності, – каже вчитель. – Я намагаюся створити на уроці сприятливе емоційне середовище. Три «стовпи», на яких воно тримається, – це «клімат сприйняття», можливість ділитися своїми ідеями та досвідом, турбота і допомога одне одному. Все це досягається завдяки позитивному мисленню й адекватному оцінюванню. Дати учневі конструктивний «фідбек», зворотний зв'язок – це теж треба вміти... Якщо ти заходиш у клас і бачиш, що діти не налаштовані на урок – стомлені тощо, – потрібно зарядити їх позитивом. Для цього я використовую «енерджайзери» – вправи, що дають змогу, так би мовити, підняти рівень енергійності класу. Заходячи у клас, вітаючись, я посміхаюся – і заохочую учнів робити те саме. На початку уроку можу розповісти якийсь жарт англійською мовою. Взагалі прагну дати дітям свободу (звісно, в межах теми уроку): ми не маємо права вбивати їхню креативність. У мене є учні, які не дуже добре знають англійську мову – але чудово малюють, складають ребуси тощо. Я намагаюся їх заохотити».

¹ TEDx – це щорічна конференція, яка відбувається з 1984 року у США. Доповідачі конференції діляться своїми ідеями в економіці, науці, технологіях, медицині, спорті та інших сферах нашого життя. Місія TED – знайомити світ з «Ідеями, які варті поширення».

НАПН УКРАЇНИ 25 РОКІВ

За матеріалами

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 46 від 27 листопада 2017 р., с. 6;
- офіційного видання МОН України та НАПН України «Педагогічна газета» № 6 від листопада-грудня 2017 р., с. 1-7;
- офіційного веб-сайту НАПН України: <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/1288/>

Нещодавно відбулися загальні збори Національної академії педагогічних наук України, присвячені 25-й річниці НАПН України. У загальних зборах взяли участь віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко, радник Президента України Юрій Богуцький, заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей, завідувач відділу головного департаменту з гуманітарної політики Адміністрації Президента України Микола Берізко, віце-президент НАН України Сергій Пирожков, член Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Ірина Констанкевич, керівники національних галузевих академій наук України, делегація Комітету педагогічних наук Польської академії наук. За вагомі досягнення в галузі української освіти, педагогіки і психології провідних учених НАПН України відзначено високими державними і галузевими нагородами.

Василь Кремень президент Національної академії педагогічних наук України під час доповіді коротко окреслив історію становлення Академії, її досягнення за 25 років діяльності і перспективні завдання. Президент наголосив на тому, що вся чвертьстолітня історія Академії щільно пов'язана із становленням суверенної Української держави, створенням національної системи освіти та її науково-методичного супроводу, утвердженням нових демократичних відносин в суспільстві, формуванням інноваційної та патріотично налаштованої людини – громадянина, творця і захисника України.

Від початку свого заснування НАПН України незмінно відіграла провідну роль у формуванні змісту, стандартів, методів шкільної, дошкільної та позашкільної, професійно-технічної, вищої освіти, освіти осіб із спеціальними потребами, розробленні програм, підручників і навчальних посібників, розвитку теоретичних і методичних засад практичної психології, підготовці та реалізації нового національного освітнього законодавства, концепцій і стратегій модернізації освіти. Зокрема, у співпраці з профільними міністерством і парламентським комітетом, навчальними закладами Академія взяла активну участь у розробленні першого освітнього законодавства незалежної України.

Указом Президента України Віктора Андрійовича Ющенка 24 лютого 2010 р. Академії, враховуючи її провідну роль у забезпеченні розвитку національної системи освіти, проведенні фундаментальних і прикладних досліджень з проблем освіти, педагогіки і психології, значний внесок у підготовку наукових і педагогічних кадрів було надано статус національної.

Президент зазначив: «Значення 25-річної діяльності НАПН України насамперед у тому, що в історично короткі строки зроблено вагомий внесок у подальший розвиток освіти, педагогіки і психології, оновлено теорію навчання з огляду на її людинотворчу функцію; створено цілісну змістово-методичну систему для дошкільної, середньої, професійно-технічної, вищої, спеціальної, позашкільної та післядипломної педагогічної освіти, нові українські освітні стандарти, програми, підручники кількох поколінь, навчальні технології, орієнтовані на розвиток особистості; запропоновано нову методологію виховання, що ґрунтується на гуманістичних цінностях й інше».

НАПН України за 25 років стала надійним дослідницько-інноваційним фундаментом національної системи освіти незалежної України, підкреслив президент НАПН України.

Василь Кремень наголосив: «У своїй діяльності, НАПН України взаємодіє з Міністерством освіти і науки України, іншими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти, Національною та національними галузевими академіями наук України, навчальними закладами, громадськими організаціями, об'єднаннями, Національною комісією України у справах ЮНЕСКО, Національним Еразмус+ офісом в Україні, Програмою ЄС «Горизонт 2020». Свою діяльність НАПН України будує на основі стратегічного планування з урахуванням актуальної проблематики в контексті викликів, що постають перед Україною, перспектив розвитку й пріоритетів діяльності, визначених законами України, указами Глави держави і рішеннями Уряду країни, Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Важливе значення для Академії має законодавче посилення її ролі в освітніх справах статтею 75 нового Закону України «Про освіту».

З інформацією про затвердження пріоритетних напрямів досліджень НАПН України на загальних зборах виступив перший віце-президент, в. о. вченого секретаря НАПН України Володимир Луговий. Про Статут НАПН України в новій редакції йшлося у виступі віце-президента НАПН України Олега Топузова. Розглянувши істотно оновлені пріоритетні напрями наукових досліджень і назрілі поправки до чинного Статуту НАПН України, зокрема, у зв'язку прийняттям нового Закону України «Про освіту», загальні збори схвалили пріоритетні напрями досліджень НАПН України і Статут НАПН України в новій редакції.

БЕЗ ДОВІРИ НЕМА ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 4 від грудня 2017 р.,
с. 5;

- офіційного веб-сайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-do-kozhnoy>

Заступник Міністра освіти і науки України Павло Хобзей під час панельної дискусії за участі педагогів, батьків, представників управлінь освіти, громадських організацій у рамках Міні-EdCampKyiv «Без довіри нема освіти» наголосив: «Педагогіка партнерства, орієнтація на учня, виховання на цінностях – саме ці складові концепції Нової української школи спрямовані на те, щоб побудувати довіру між школою, дітьми, батьками та

суспільством. Нова українська школа – це не тільки компетентнісний підхід до навчання, це і формування цінностей, на основі яких виробляються ставлення. Треба по-людськи ставитись, поважати людей – усіх. Бо якщо не зміниться ставлення, то й довіри не буде.

Павло Хобзей відзначив, що для побудови довіри дуже важливо змінити систему зв'язків в українських школах: «Наша освіта – дуже вертикальна: директор, завуч, учителі, діти і десь там батьки. Але щоб побудувати довіру, ми маємо будувати горизонтальні зв'язки, партнерство. Щоб вчитель був на рівні учня, щоб вони сиділи разом на килимку та розмовляли. Тоді вибудовується довіра, повага до гідності. Саме це закладено в концепцію НУШ».

Водночас Павло Кузьмович зауважив, що педагогіка партнерства не відмінняє вимогливість вчителя, бо, як засвідчує практика, саме вимогливі й справедливі вчителі мають найбільшу повагу та довіру серед учнів. Він також застерігає: «Добрий педагог розрізняє два види тиску. Перший – педагогічний, коли учня спонукають до навчання, мотивують. Але не дай Боже, щоб цей тиск перейшов на другий вид, на особистісний. Повага і довіра є тоді, коли вчитель є вимогливим, але в той же час він справедливо оцінює рівень досягнень учнів».

Заступник Міністра отримав зворотній зв'язок від зали на свої слова. Більшість присутніх підняли зелені картки – на знак підтвердження того, що вчитель має бути партнером, але не давати слабину перед учнями.

Для досягнення довіри Павло Хобзей запропонував: «Є один старий добрий інструмент – самооцінка школи. Це коли основні проблеми школи на рівних оцінюють учні, батьки та вчителі. З цих трьох позицій на одне й те саме питання вони отримують різні відповіді. І це природньо. Але коли ви разом починаєте ідентифікувати проблеми, вибираєте найбільш пріоритетні і тоді думаєте, як їх розв'язати – це і є побудова довіри. Цей інструмент важкий, але якщо ви його створите – ви зробите великий крок вперед».

РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НАБИРАЄ ОБЕРТІВ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 4 від грудня 2017 р., с. 12;
- офіційного веб-сайту НАПН України: <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/1280/>

III Міжнародний конгрес зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітології «Інклюзія в новій українській школі: виклики сьогодення»

відбувся в Київському університеті імені Бориса Грінченка. Організатори заходу – Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Департамент освіти і науки, молоді та спорту Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Київський університет імені Бориса Грінченка, Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», Національна асамблея людей з інвалідністю України.

Участь у Конгресі взяли понад 600 працівників освітньої сфери. Учасників пленарного засідання вітали: Марина Порошенко – голова Ради Благодійного фонду Петра Порошенка, Павло Хобзей – заступник міністра освіти і науки України, Василь Кремень – президент Національної академії педагогічних наук України, Віктор Огнев'юк – ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, В'ячеслав Засенко – директор Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Ірина Чепчина – голова центрального правління Українського товариства глухих.

Марина Порошенко звертаючись до учасників Конгресу наголосила на важливості проведення такого заходу, який об'єднує науковців та практиків навколо вирішення актуальних питань у сфері формування інклюзивного освітнього середовища.

Марина Порошенко зазначила, що сьогодні реформа інклюзивної освіти в Україні набирає потужних обертів. «Цього року вперше за роки незалежності України на законодавчому рівні було закріплено і гарантовано державою право дітей з особливими освітніми потребами нарівні зі своїми однолітками навчатися в умовах інклюзивного середовища. Тільки в новому навчальному році кількість «особливих» учнів у загальноосвітніх закладах збільшилася на 25%», – зазначила голова Ради Благодійного фонду Петра Порошенка. Вона також наголосила, що до 1 вересня 2018 року інклюзивно-ресурсні центри запрацюють по всій Україні. А для цього у рамках децентралізації разом із Міністерством регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ буде розроблено типові проекти ІРЦ та сформовано мережу на рівні об'єднаних територіальних громад, районів та міст.

Президент Національної академії педагогічних наук України Василь Кремень, вітаючи учасників Конгресу, підкреслив, що розв'язання проблем інклюзивної освіти – це шлях до розвитку і самореалізації тисяч і тисяч дітей, шлях до гуманізації суспільства і держави. У структурі НАПН України діє Інститут спеціальної педагогіки, який визначає стратегічні напрями розвитку спеціальної педагогіки та психології. Його науковці здійснюють фундаментальні і прикладні дослідження з проблем освіти дітей з особливими потребами, під егідою Міністерства освіти і науки України займаються розробкою державних стандартів, програм і навчальних посібників. На думку президента НАПН України, основне, що потрібно зробити нині, – це продовжити роботу з формування громадської думки щодо підтримки інклюзивної освіти, ставлення до дітей з особливими потребами, як до рівноправних.

У рамках III Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки, психології та реабілітології «Інклюзія в новій українській школі: виклики

сьогодення» його учасники обговорювали на майстер-класах, ворк-шопах та тренінгах нормативно-правові засади інклюзивного навчання, процеси деінституалізації в освіті дітей з особливими освітніми потребами, а також – сучасні аспекти реабілітації «особливих» учнів та підготовку фахівців і підвищення кваліфікації освітян.

